

Hallo,

Vandaag fietste ik door Utrecht met 100 brieven.

Eén daarvan is nu bij u.

Mijn naam is Iris en ik woon in Utrecht.

Een maand geleden sprak ik met mevrouw Kooter. Zij was kind toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Zij vertelde me verhalen over hoe het was en hoe het is.

Dit zijn een aantal teksten die ik heb geschreven. Bij dit project is mijn grootste inspiratie de Maliebaan geweest. Dit is een straat waar ik regelmatig langs fiets. Ik wist eigenlijk niks van de geschiedenis van deze straat. Voor dit project ben ik gaan achterhalen wat er allemaal is gebeurd op de Maliebaan tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De teksten zijn een poging de herdenking van vandaag kracht bij te zetten.

Lieve groet,

Iris

Onder de grond, onder de vloer,
Van het aardoppervlak verdwenen.
Dat is wat er wordt gezegd,
Daarboven.

Dofte stemmen, veel gekraak.
Maar hier geen geluid.
De ademhaling stopt, de stilte blijft
5, 8, 10 seconden.
En dan weer gekraak en voetstappen
Marcheren weg.

Een zucht van verlichting slaakt.

In de trein

Ik kijk uit de kier van het dichtgetimmerde raampje. Koeien, sloten, bomen schieten voorbij. Ik kijk de wagon weer in. We zitten hier met zo'n veertig mensen. Geen bekenden tot zo ver. Gelukkig maar. Wel een klein jongetje van een jaar of vijf die zich aan mijn been vastklampt. Ik heb geprobeerd met hem te praten, maar ik geloof dat hij geen Nederlands spreekt. Hij gaf in ieder geval geen antwoordt op mijn vragen. Niemand praat. Iedereen staart een beetje somber voor zich uit, luisterend naar het geluid van de trein over het spoor. We weten niet wat er gaat komen maar goed is het vast niet. We kennen allemaal de verhalen wel. Ik bekijk iedereen nog eens goed. Een man, rond de veertig met een klein rond brilletje op zijn neus, een oudere dame met een gigantische koffer, een meisje met twee vlechtjes, een grote robuuste man die boos om zich heen kijkt en daar in de hoek, een moeder met baby. Ik wil vragen of het jongetje dat aan mijn been hangt misschien van haar is, maar dat betekent dat ik de stilte moet verbreken. Trouwens, als het jongetje bij haar hoort, dan hoe is hij helemaal hier beland, aan de andere kant van de wagon. Ik zeg maar liever niks.

De Maliebaan

Ik fietste door de Maliebaan. De zon scheen en het was rustig op straat. Soms één of twee mensen die liepen of een fietser en af en toe een auto. Zo nu en dan hoorde je een vogeltje fluiten. Was het hier altijd zo vredig? Nee, vredig niet altijd, maar misschien wel stil. De stilte waarbij de spanning in de lucht hangt. Marcherende mannen verbraken deze stilte, of de toespraken van NSB leiders. Als je voorbij nummer 74 liep hoorde je soms verstomden kreten. Heel wat geluiden waren te horen op de Maliebaan. Mevrouw Kooter, toen net geen vijf, hoorden al deze geluiden dagelijks. Ze woonde in de Wagenstraat, een parallelstraat van de Maliebaan. De straat ligt aan het spoor. Wanneer je om de paar uur een trein hoort langskomen, kijk je er niet meer van op. Je went eraan. Net als het geluid van het voorbij gaan van de trein, wende mevrouw Kooter aan de oorlog en de geluiden die het met zich meebracht. Toen de bevrijding kwam was er weer volop geluid op de Maliebaan, maar dit keer blij en opgelucht en feestvierende geluiden. De NSBers werden opgepakt en het gebouw van het hoofdkwartier werd een kinderdagverblijf. Voor jaren was het bijna nooit stil op de Maliebaan. Gister, toen ik door de Maliebaan fietsten was het weer stil, alleen het gerommel van mijn fiets en het fluiten van een vogeltje verbraken de stilte.

Langzaam lopend door de straat
Huizen die voorbij gaan
Een bladerdak boven je hoofd
De paden waar je steeds weer langs gaat
Zo veel mensen die hier ook
liepen of renden, marcheerden of zelfs strompelden
Wie weet wie zij waren
Wie weet de rede waarom
Maar dat ze hier waren staat vast
Ze staan op foto's, zijn personages in verhalen
Of zijn de vage gedaantes in herinneringen
Misschien lopen ze hier nog wel langs
Een bladerdak boven het hoofd
En herdenken zij